

Брюксел, 15.11.2017г.
COM(2017) 669 final

ДОКЛАД НА КОМИСИЯТА

ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ, ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪВЕТ И СЪВЕТА

Доклад за напредъка по европейската програма за миграцията

{SWD(2017) 372 final}

1. ВЪВЕДЕНИЕ

След приемането на европейската програма за миграцията през май 2015 г.¹ действията на ЕС, насочени към преодоляване на многобройните предизвикателства, свързани с кризата с бежанците и миграцията, бяха обхванати от цялостен подход. През септември 2017 г. в рамките на междинен преглед на програмата Комисията извърши цялостна оценка на напредъка, постигнат в отговор на кризата и в изпълнението на действията, предвидени в програмата². На заседанието си през октомври 2017 г. Европейският съвет отбеляза постигнатите резултати във всички области и призова за консолидиране на тази работа³.

Европейската комисия продължи работата по всички части на европейската програма за миграцията. С цел да следи напредъка и да позволи извършването на основана на доказателства оценка на изпълнението на ангажиментите, поети от институциите на ЕС и държавите членки, включително в заключения на Европейския съвет, Комисията представяше редовни доклади относно напредъка, постигнат в изпълнението на Изявлението на ЕС и Турция, преместването и презаселването, привеждането в действие на европейската гранична и брегова охрана и напредъка, постигнат в областта на рамката за партньорство с трети държави⁴.

Всяко направление на работа допринася за цялостната ефективност на отговора на ЕС. Както беше предвидено в междинния преглед, настоящият консолидиран доклад отразява и укрепва всеобхватния подход, като обединява на едно място различните направления. Заедно с представената в приложенията информация той представя най-важните промени, настъпили след последните доклади от 6 септември⁵, и набелязва основните действия, за които е необходимо съответните страни да предприемат последващи стъпки, по-специално в подготовката за следващия Европейски съвет през декември.

2. СИТУАЦИЯ ПО ГЛАВНИТЕ МИГРАЦИОННИ МАРШРУТИ

Маршрут през Източното Средиземноморие

Миграционните движения по маршрута през Източното Средиземноморие остават ограничени в сравнение с периода преди привеждането в действие на Изявлението на ЕС и Турция през март 2016 г. Въпреки това, в съответствие със сезонните тенденции, от началото на лятото на 2017 г. се наблюдава увеличение на броя на пристигащите на **гръцките острови**. Миграционният натиск се увеличи допълнително от средата на август насам, като през септември и октомври бяха регистрирани средно 198 незаконни преминавания на ден, в сравнение с 99 за същия период през 2016 г.⁶. Най-често

¹ COM(2015) 240 final, 13.5.2015 г.

² COM(2017) 558 final, 27.9.2017 г.

³ Заключение на Европейския съвет от 19.10.2017 г., документ EUCO 14/17 CO EUR 17, CONCL 5.

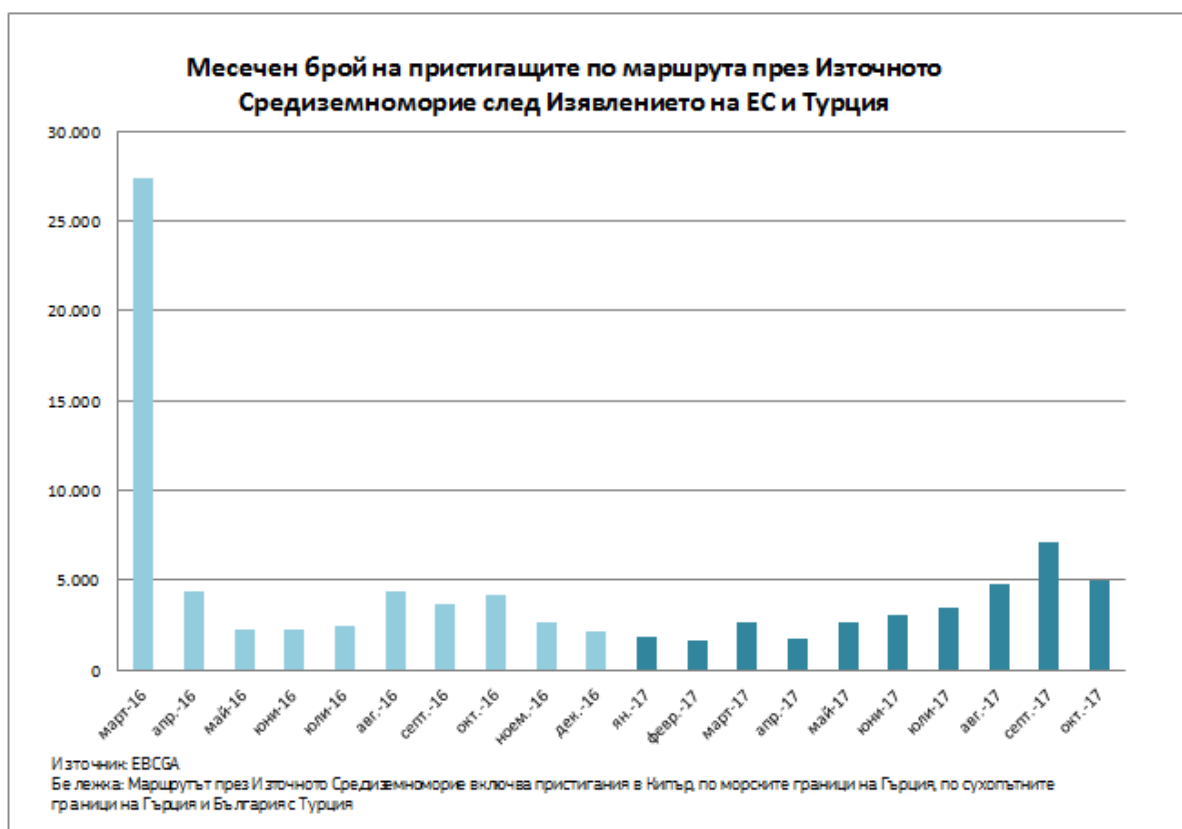
⁴ Във връзка с изпълнението на Изявлението на ЕС и Турция бяха изготвени седем доклада, относно преместването и презаселването — петнадесет, относно привеждането в действие на европейската гранична и брегова охрана — пет и относно напредъка, постигнат в областта на рамката за партньорство с трети държави — пет.

⁵ Представени са също така по-дългосрочни тенденции и сравнения.

⁶ В сравнение с това, средният брой на пристигащите дневно в месеците, предхождащи Изявлението на ЕС и Турция, е 1700.

мигрантите, пристигащи на гръцките острови от началото на 2017 г., са сирийци (39 %), иракчани (17 %), афганистанци (10 %) и пакистанци (6 %) ⁷.

Има сведения, че някои мигранти се опитват да напуснат Турция по маршрути, различни от Егейско море. Макар че остава ограничен броят на случаите, при които се разкрива незаконно преминаване на сухопътната граница от Турция към България, неотдавна зачестиха случаите на незаконно преминаване на сухопътната граница от Турция към Гърция (средно по 29 случая дневно между 4 септември и 9 ноември, в сравнение с 20 за последните шест месеца). До момента мигрантите, пристигнали през 2017 г. на гръцките острови, са основно турци (37 %), сирийци (27 %), пакистанци (15 %) и иракчани (12 %). За разлика от това, изглежда, че пристиганията от Турция в Румъния по Черно море през лятото са престанали ⁸. Наблюдават се също така ограничени на брой, но редовни случаи на пристигащи от Турция в Италия (до момента през 2017 г. те са 3676). През 2017 г. са регистрирани и редица случаи на пристигащи от Турция в Кипър (до момента през 2017 г. — 917).

Маршрут през Западните Балкани

Въпреки че броят на разкритите случаи на незаконни мигранти на входните точки на маршрута през Западните Балкани се е стабилизирал на ниско равнище, някои държави членки в крайните точки на маршрута съобщават, че до тяхната територия продължават да пристигат значителен брой мигранти и лица, търсещи убежище. Фактът, че

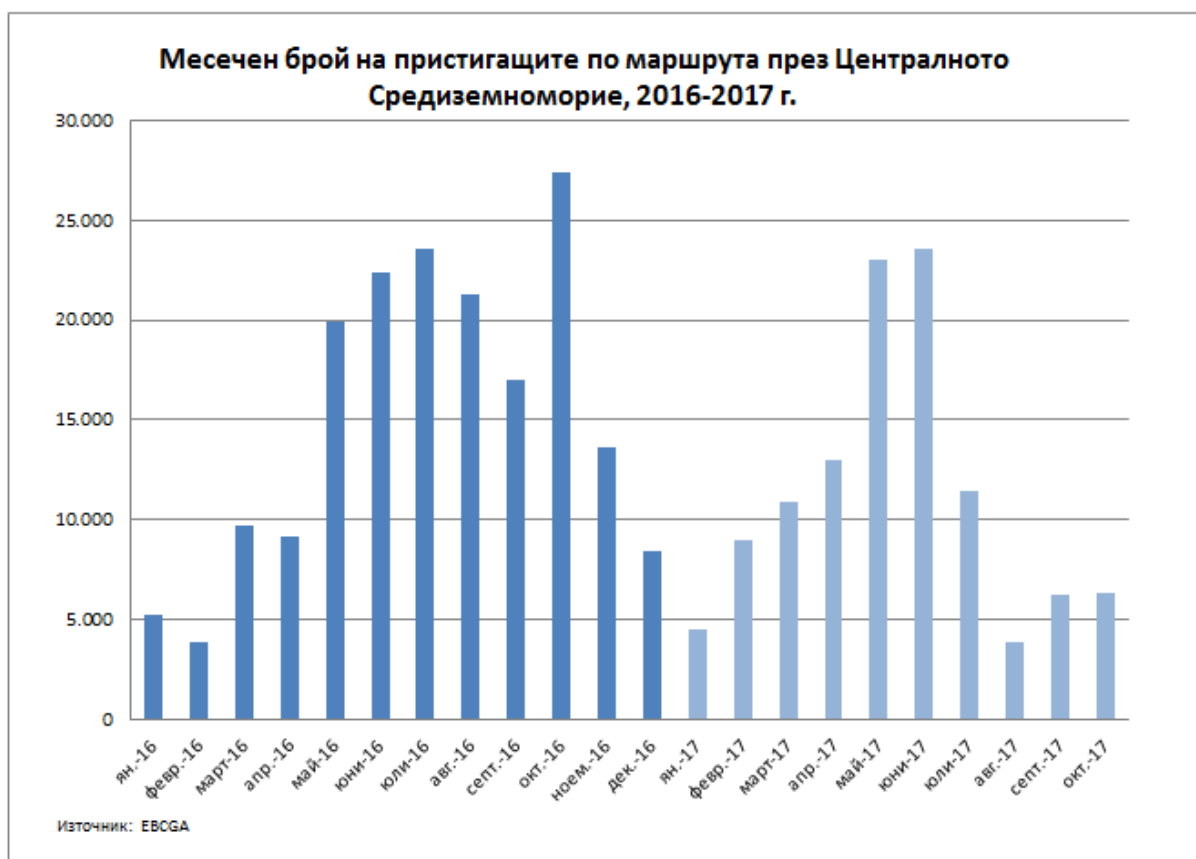
⁷ Разпределението по гражданство на мигрантите, пристигнали след 1 август, е следното: сирийци (40 %), иракчани (22 %), афганистанци (12 %), турци (8 %).

⁸ Ако се съди по броя на задържаните от турската брегова охрана, разполагането на допълнителни средства за наблюдение в Черно море през втората половина на август, в съчетание с влошаващите се метеорологични условия, може да е допринесло за това.

значителна част от тях нямат предходна регистрация в Евродак, подкрепя заключението, че редица незаконни мигранти успяват да се придвижат, без да бъдат открити. Сътрудничеството между тези държави членки, Европол и Европейската агенция за гранична и брегова охрана е от съществено значение за преодоляване на този проблем. Необходима е непрекъсната бдителност, включително чрез максимално оползотворяване на провежданите на всеки две седмици видеоконференции, председателствани от Комисията.

Маршрут през Централното Средиземноморие

Маршрутът през Централното Средиземноморие продължава да се използва от по-голямата част от хората, пристигащи по море. През последните месеци цялостната миграционна обстановка се стабилизира, като от средата на юли насам броят на лицата, които тръгват от Либия по този маршрут, намаля. Макар броят на пристигащите в Италия да беше значително по-висок в началото на лятото, общият брой на пристигащите лица продължава да намалява, както бе докладвано през септември, и към момента е спаднал с 30 % в сравнение с 2016 г. Въпреки това той остава висок, като до момента общо за годината са пристигнали 114 000 души. Сред пристигащите мигранти е най-голям броят на гражданите на Нигерия (15 %), гражданите на Гвинея (8 %) и гражданите на Кот д'Ивоар (8 %). Освен това беше регистрирано значително увеличение на броя на лицата, които тръгват от Тунис към Италия, като през 2017 г. този брой е нараснал седемкратно в сравнение с 2016 г., макар да остава значително по-нисък от броя на лицата, които пристигат от Либия⁹. Продължава да спада броят на мигрантите от западноафрикански държави на произход, тръгващи от Нигер към Либия и Европа, , но все още има случаи на промяна на маршрута към Алжир.

⁹ Около 98 % от мигрантите, заминаващи от Тунис, са тунизийци, общо 5749 до момента за 2017 г.

До момента за 2017 г. броят на *загиналите и изчезналите в морето* се изчислява на 2750, в сравнение с 4581 през 2016 г.¹⁰ При операциите на ЕС в подкрепа на италианската брегова охрана бяха спасени над 285 100 мигранти¹¹. В допълнение, според изчисленията на либийската брегова охрана, през тази година (до 6 октомври) броят на спасените от нея в либийски териториални води възлиза на над 18 400 души, за което е помогнало завръщането на плавателни съдове след обучението на членовете на екипажа¹². Доверителният фонд на ЕС за Африка¹³ подкрепя също така работата на Международната организация по миграция и органите в Нигер за провеждане на операции по издирване и спасяване в пустинята: през 2017 г. бяха спасени над 1100 мигранти, след като са били изоставени от контрабандисти.

Маршрут през Западното Средиземноморие

В хода на 2017 г. бе регистрирано нарастване на незаконните потоци по Западното Средиземноморие/Атлантическия маршрут, като общият брой на пристигащите в Испания възлиза на 22 031, което е с почти 94 % повече спрямо същия период през 2016 г. До края на август 2017 г. трите основни държави на произход на мигрантите са Мароко (21 %), Кот д'Ивоар (18 %) и Гвинея (14 %).

Тенденции при молбите за убежище

До края на септември 2017 г. в ЕС и асоциираните държави са подадени 535 609 молби за убежище в сравнение с 1 010 839 за същия период на предходната година¹⁴. През първата половина на 2017 г. са издадени 275 710 положителни решения на първа инстанция¹⁵ в сравнение с 293 315 решения за същия период на предходната година.

3. ОПЕРАТИВНА ПОДКРЕПА НА ЕС ПО МАРШРУТИТЕ

Крайтъгълният камък в подкрепата на ЕС остава *подходът на „горещите точки“*, въведен през 2015 г. Комисията направи оценка на функционирането на горещите точки в Гърция и Италия до момента и в тясно сътрудничество с агенциите обедини най-добри практики за прилагането на подхода на „горещите точки“¹⁶.

Разполагането на гост-служители на Европол спомогна за идентифицирането на рискови профили и за борбата с контрабандистки мрежи, като те ще продължат да извършват проверки за сигурност на втора линия в горещите точки в Гърция и Италия.

Друг важен приоритет на работата на ЕС е съсредоточаването върху нуждите на *децата* в миграционния процес¹⁷. В най-добрите практики по прилагането на подхода на „горещите точки“ са набелязани конкретни мерки, които трябва да бъдат предприети в помощ на децата и други уязвими групи. Единадесетият Европейски форум за правата

¹⁰ Източник: MOM, проект „Missing migrants“ (<https://missingmigrants.iom.int/region/mediterranean>).

¹¹ През годината до 5 ноември.

¹² Преди това тези плавателни съдове са били задържани от Италия.

¹³ Извънреден Доверителен фонд на ЕС за стабилност и преодоляване на първопричините за незаконната миграция и разселването на хора в Африка („Доверителен фонд на ЕС за Африка“); Решение C(2015) 7293 final на Комисията.

¹⁴ Последни налични данни от Европейската служба за подкрепа в областта на убежището (EASO).

¹⁵ Източник: Евростат. Последна актуализация: 26 октомври 2017 г.

¹⁶ SEC(2017) 372 от 14.11.2017 г.

¹⁷ Съобщение относно защитата на децата в контекста на миграцията, COM(2017) 211 final от 12.4.2017 г.

на детето, състоял се на 7—8 ноември, бе възможност да се проучи необходимостта от намиране на алтернативи на задържането на деца в контекста на миграцията.

Маршрут през Източното Средиземноморие

Подкрепата на Европейската агенция за гранична и брегова охрана, Европейската служба за подкрепа в областта на убежището и Европол, както и разполагането на дванадесет плавателни съда в морски операции бяха от ключово значение при привеждането в действие на горещите точки в Гърция. В ход са действия за изграждане на по-точна картина на броя и нуждите на мигрантите, включително в горещите точки. Очаква се до края на ноември гръцкото правителство да приключи първото резюме на работата в тази насока.

Местата за приемане в горещите точки обаче все още са недостатъчни въпреки договореностите, предвидени в рамките на националната програма по линия на фонд „Убежище, миграция и интеграция“. Нарастващият натиск, причинен от скорошния голям брой пристигащи, може да добави допълнителен натиск. Подобряването на достъпността¹⁸ и качеството на местата за приемане, включително чрез по-добри решения за специфичните нужди на уязвимите групи, остава неотложен приоритет. Необходими са незабавни действия от страна на гръцките органи за по-нататъшно отстраняване на недостатъците в структурите за приемане на островите и за подготовка за посрещане на зимните условия. Комисията е в готовност да предостави подходяща подкрепа.

ЕС продължава също така да оказва съществена ***финансова подкрепа*** на Гърция, изправена пред предизвикателствата на кризата. По линия на инструмента за спешна подкрепа в рамките на ЕС бяха предоставени над 440 милиона евро за подпомагане на работата на 15 хуманитарни партньора. Благодарение на този инструмент бе възможно да се гарантира наличието на достатъчно места за приемане в континенталната част на страната, като наличността се модулира спрямо нуждите до общ капацитет от 40 000 души, и да се допринесе за създаването на капацитет на островите. Сега приоритетът е гръцките органи да прехвърлят възможно най-голям брой бежанци от лагерите в наети под наем жилища. Беше въведена също така и програма за отпускане на пари в брой за различни цели¹⁹. Основната цел на настаняването в жилища под наем и програмата за отпускане на пари в брой е да се осигурят достойни условия на живот за хората в нужда. Към 7 ноември откритите места за настаняване са 19 447. Макар броят на бежанците, настанени по схемата за настаняване под наем в градски райони, да варира, по настоящи данни той възлиза на 15 458 бежанци. Ежемесечно средно 32 500 бежанци получават парични помощи.

В момента с гръцките органи се обсъжда приемането на финансов план за 2018 г., в който ще бъдат набелязани основните нужди, дейности и съответните източници на финансиране. Предприети са допълнителни стъпки, за да се гарантира по-устойчива подкрепа, като се премине от спешно финансиране към използване на средства, които вече са отпуснати на Гърция по националните програми. Финансирането по тези програми се използва например в подкрепа на предоставянето на услуги в горещите точки като приготвяне и доставяне на храна, настаняване и почистване, както и услуги

¹⁸ Общият брой на мигрантите, настанени понастоящем на гръцките острови, е приблизително 15 000 души, което надвишава над два пъти капацитета за приемане, възлизащ на 7000 души.

¹⁹ Програмата за отпускане на парични средства в Гърция осигурява на бежанците и мигрантите с хуманитарни нужди фиксирана месечна сума за покриване на нуждите от храна и нехранителни стоки.

в центровете за непридружени ненавършили пълнолетие лица. Тези програми вече финансират договорени приоритети, включително услуги по приемането на островите и в центровете за непридружени ненавършили пълнолетие лица. Подкрепата от ЕС за Програмата за подпомагане на доброволното връщане и реинтеграция (до момента на приблизителна стойност от 27 милиона евро), която се изпълнява от Международната организация по миграция, също беше от съществено значение за облекчаване на част от натиска: през 2017 г. по тази схема в държавите си на произход се върнаха над 4800 души.

В Гърция екипи на Европейската служба за подкрепа в областта на убежището оказват подкрепа на гръцките органи по отношение на идентификацията и регистрацията на потенциални кандидати за международна закрила и информират мигрантите за системата за международна закрила в Гърция, както и за процедурата по преместване. Освен това **експерти** предоставят консултации относно проверката на националността и евентуални проблеми, свързани с основанията за изключване; те помагат и за разкриването на възможни документни измами. Към 9 ноември по линия на Европейската служба за подкрепа в областта на убежището са разположени 18 експерти от държавите членки, които подпомагат процеса по преместване, и един експерт, чиято функция е да оказва подкрепа на гръцката Служба за прием и установяване на самоличността. От 8 ноември насам 21 експерти на Европейската агенция за гранична и брегова охрана са разположени на границата между Гърция и бившата югославска република Македония.

Значителна финансова подкрепа беше предоставена на **България** за посрещане на предизвикателствата, свързани с миграцията. Срокът за ползване на средствата за спешно подпомагане, отпуснати на България през есента на 2016 г., наскоро беше удължен с една година, за да се позволи пълното им усвояване. Европейската агенция за гранична и брегова охрана продължава да съдейства на България в контрола на сухопътните ѝ граници, както и за предотвратяване на вторичните движения. Понастоящем са разположени 143 служители и широк набор от оборудване. По националната програма по линия на фонд „Убежище, миграция и интеграция“ (за периода 2014—2020 г.) на България са отпуснати 4,5 милиона евро за покриване на мерките за връщане, включително за подпомагане на доброволното връщане; спешната подкрепа допринесе за подпомагане на доброволното връщане на 800 души (до 10 ноември 2017 г.).

Изявлението на ЕС и Турция

Изпълнението на изявлението на ЕС и Турция продължи да играе ключова роля за гарантирането на ефективно и съвместно преодоляване от страна на ЕС и Турция на предизвикателствата, свързани с миграцията в Източното Средиземноморие. То продължава да дава конкретни резултати — намаляване на незаконните и опасни преминавания и спасяване на човешки живот в Егейско море. Освен това чрез Механизма за бежанците в Турция се оказва практическа подкрепа на сирийските бежанци и приемащите общности в Турция и се гарантира презаселването на сирийци от Турция в Европа. За пълното и устойчиво прилагане на изявлението на ЕС и Турция се изискват постоянни усилия и политическа решимост от всички страни.

Комисията и агенциите на ЕС продължават целенасочената си работа за изпълнение на изявлението (вж. Приложение 2), включително като оказват значителна подкрепа на гръцката Служба по въпросите на убежището²⁰. Въпреки това установените в предишните доклади недостатъци все още съществуват²¹. По-специално, темпът на *връщанията* от гръцките острови в Турция остава много бавен със само 1969 връщания от март 2016 г. насам²². От тях само 439 са резултат от отрицателно съдебно решение по молба за предоставяне на убежище на втора инстанция. Гарантирането на ефективно връщане след приключването на правните процедури е основна част от изявлението, така че това зависи до голяма степен от ресурсите, предоставени за всички съответни етапи на гръцката система за убежище. Въпреки съдебното решение на Държавния съвет на Гърция, публикувано на 22 септември 2017 г., което отхвърли жалбите на двама сирийци и заключи, че Турция е безопасна държава за връщане на мигранти по силата на изявлението, при условие че се извършва индивидуална оценка, броят на решенията на апелативните комитети не е нараснал значително и следователно броят на връщанията остава нисък, за което допринася и броят на последващите административни обжалвания. В резултат на това натискът върху инфраструктурата и операциите на гръцките острови остава силен и продължава да се увеличава. Към 9 ноември броят на мигрантите, които се намират на островите, се изчислява на 15 169 души.

Презаселването от Турция съгласно изявлението продължава, като е от съществено значение да се поддържат бързи темпове. От 4 април 2016 г. насам от Турция са презаселени 11 354 души²³. По отношение на *доброволната схема за хуманитарно приемане* Комисията и Турция финализираха стандартните оперативни процедури, които сега трябва да бъдат приети от държавите членки. Бързото постигане на решение относно задействането ѝ ще насърчи изпълнението на изявлението, като осигури на сирийските граждани безопасна и законна алтернатива на незаконната миграция в ЕС.

²⁰ Към EASO са разположени 107 национални експерти от държавите членки, които подкрепят изпълнението на изявлението на ЕС и Турция в Гърция

²¹ Вж. COM(2017) 470 final от 6.9.2017 г.

²² От 20 март 2016 г. са извършени 1380 връщания на лица в Турция по силата на изявлението на ЕС и Турция и 589 връщания по силата на двустранния протокол между Гърция и Турция.

²³ До момента 15 държави членки са презаселили сирийски бежанци от Турция, а именно Австрия, Белгия, Германия, Естония, Испания, Италия, Латвия, Литва, Люксембург, Малта — с първа операция по презаселване съгласно изявлението на ЕС и Турция — Нидерландия, Португалия, Финландия, Франция и Швеция. В допълнение към това, от 4 април 2016 г. досега Норвегия е презаселила 814 сирийци от Турция. През октомври Хърватия проведе първата си мисия за проверка в Турция и се очаква в следващите седмици да осъществи презаселване.

Оперативният диалог в областта на миграцията с турските органи продължава, по-специално по отношение на връщанията, споделянето на информация и презаселването. Що се отнася до изпълнението на *пътната карта за либерализиране на визовия режим*, Комисията продължава да насърчава усилията на Турция да изпълни възможно най-скоро всички оставащи целеви условия от пътната карта.

Друг ключов елемент от изявлението е подкрепата чрез *Механизма за бежанците в Турция*, чиято цел е постигнато на конкретно въздействие на място (вж. Приложение 3). ЕС е на път да включи договори за пълната сума от 3 милиарда евро до края на 2017 г. Подписани са договори за 55 проекта, възлизащи на 1,78 милиарда евро²⁴. Всички тези договори са в процес на изпълнение. Общата изплатена сума достигна 908 милиона евро. Изпълняват се проекти за предоставяне на образование на почти половин милион сирийски деца и на здравни грижи на близо два милиона души. През септември 2017 г. бе направено значително постижение, като близо един милион от бежанците в най-уязвимо положение вече получават месечни електронни парични преводи за посрещане на ежедневните си нужди.

Йордания и Ливан

ЕС предоставя също така подкрепа на други държави, изправени пред натиск след сирийската криза, както и за преодоляване на огромното предизвикателство, което представлява продължаващата бежанска криза. Йордания и Ливан продължават да подпомагат препитанието на бежанците, както и техните приемни общности. Както Йордания, така и Ливан наскоро предприеха важни стъпки за отваряне на образованието за всички деца бежанци. До момента Регионалният доверителен фонд на ЕС в отговор на кризата в Сирия е отпуснал 290 милиона евро за проекти в Ливан (сключени са договори за 152,3 милиона евро) и 141 милиона евро за проекти в Йордания (сключени договори за 96,5 милиона евро). ЕС ще продължи да отдава приоритет на действията за осигуряване на закрила и помощ на най-уязвимите. Продължава да е необходима значителна международна финансова подкрепа.

Основни бъдещи действия

- За подобряване на положението на гръцките острови е необходимо гръцките органи спешно да увеличат темпа на връщания в Турция на лицата, които нямат право да останат в Гърция, при пълно спазване на разпоредбите на правото на ЕС и на международните правила. Това важи и за връщането на сирийци след скорошното решение на Държавния съвет;
- Подобряване на приемната инфраструктура и на капацитета на островите;
- Постигане на бързо съгласие по доброволната схема за хуманитарно приемане и нейното задействане, в съответствие с условията, заложи в изявлението на ЕС и Турция;
- Сключване на договори за цялото оставащо финансиране по хуманитарните програми чрез Механизма за бежанците в Турция до края на годината;
- Продължаване на проследяването на тенденциите и борбата с контрабандата на хора по маршрута през Западните Балкани, включително чрез сътрудничество

²⁴ През декември 2017 г. предстои да бъдат подписани два големи договора за разширяване на Мрежата за социална закрила при извънредни обстоятелства и за проекта за обвързан с условия трансфер на средства в брой за образование.

между държавите членки и съответните агенции;

- По-нататъшна подкрепа от държавите членки за съответните агенции на ЕС и гарантиране от страна на агенциите на устойчивостта на текущите операции;
- Гарантиране на достатъчно финансиране за подпомагане на Йордания и Ливан в приемането на значителен брой бежанци, така също и с оглед на конференцията в Брюксел относно кризата в Сирия и региона, която предстои да се проведе през пролетта на 2018 г.

Маршрут през Централното Средиземноморие

В заключенията на Европейския съвет от октомври²⁵ се подчертава общият интерес за справяне със ситуацията по маршрута през Централното Средиземноморие и се посочват редица приоритетни действия. Това включва ефективни действия по връщане, презаселване и хуманни условия за мигрантите. Оперативният отговор на ЕС в Централното Средиземноморие за спасяване на човешки живот, борба с контрабандата и подкрепа на защитата, стабилизиране на общностите и изграждане на капацитет бяха допълнително разширени в тясно сътрудничество с италианските органи²⁶. В рамките на компонента за Северна Африка на Доверителния фонд на ЕС за Африка е поет ангажимент за цялата налична сума от 264,58 милиона евро, от които за 131,1 милиона евро са сключени договори, а 57 милиона евро са изплатени (за 11 програми).

В **Италия** Комисията работи върху нови начини за привеждане на подкрепата в съответствие с плана за действие от 4 юли²⁷ и с кореспонденцията между председателя г-н Юнкер и министър-председателя Джентилони от август 2017 г. Като краткосрочно действие Комисията незабавно изрази готовност да мобилизира финансиране за спешно подпомагане в размер на 35 милиона евро по фонд „Вътрешна сигурност“ (секция „Граници“) в подкрепа на редица приоритетни действия, набелязани от италианското Министерство на вътрешните работи и фокусирани върху горещите точки, с цел подобряване на ефективността на процедурите и посрещане на нуждите на пристигащите в страната²⁸. При необходимост, като следваща стъпка Комисията е готова да мобилизира допълнителни до 100 милиона евро за спешно финансиране по фонд „Убежище, миграция и интеграция“. Това следва да помогне на Италия да постигне по-нататъшен напредък по вътрешните аспекти на плана за действие, включително ускоряване на процедурите по предоставяне на убежище и връщане и значително нарастване на капацитета за задържане.

На 30 септември 2017 г. в Месина беше открита пета гореща точка („Център за първа помощ, съдействие и идентификация“) с капацитет от 250 места, но цялостният капацитет за приемане в горещите точки остава твърде ограничен²⁹. Европейската служба за подкрепа в областта на убежището е представена в над 45 места във и извън горещите точки в Италия. Експертите предоставят информация и подкрепа при регистрирането на кандидати за международна закрила с оглед на процедурата по

²⁵ Заключение на Европейския съвет от 19.10.2017 г., документ EUCO 14/17 CO EUR 17, CONCL 5.

²⁶ За последен път на оперативен работен семинар през ноември, посветен на повишаването на ефективността на връщанията.

²⁷ SEC(2017) 339 от 4.7.2017 г.

²⁸ Съгласно националните програми на Италия по линия на фонд „Убежище, миграция и интеграция“ за периода 2014—2020 г. Италия получи общо 634 милиона евро. От 2014 г. насам Европейската комисия е отпуснала на Италия спешна помощ, възлизаща на общо 149,1 милиона евро.

²⁹ За най-добри практики във връзка с горещите точки, вж. стр. 4

преместване. На 9 ноември Европейската служба за подкрепа в областта на убежището разположи в Италия 53 експерти от държавите членки, 55 културни медиатори и 18 служители на агенцията.

Продължават морските операции за наблюдение. Към момента са разположени осем актива за операция „Тритон“ и пет военноморски отряда за операция „София“. В резултат от тези действия са задържани 119 заподозрени контрабандисти и трафиканти и са неутрализирани над 497 актива.

Специалните усилия на ЕС за подкрепа на **либийската брегова охрана** продължават. Провеждана по море и в центрове на държавите членки, операция „София“ вече приключи модул за първоначално обучение на общо 142 служители, включително 39 служители за екипажи на патрулни катери, и осигури също така обучение за обучаващия персонал³⁰. След подробна процедура за проверка наскоро 66 либийски служители започнаха своето обучение в Таранто. Очаква се през следващите седмици да се проведат допълнителни модули в Испания, Гърция и Италия. Основните актуални развития се отнасят до скорошното връщане на плавателни съдове на бреговата охрана и въвеждането на система за наблюдение. Целта на системата за наблюдение е да се оцени изграждането на капацитет и да се адаптират изискванията за обучение, да се предостави подкрепа на либийската страна, за да поеме контрол върху обезопасяването на териториалните води на Либия, както и да се подобри защитата и зачитането на човешките права. Първоначалният доклад относно дейностите по наблюдение е предвиден за началото на 2018 г. Програма Seahorse скоро също приключи последното си обучение, фокусирано върху капацитета на либийската брегова охрана с оглед на дългосрочната работа за създаване на Средиземноморската мрежа Seahorse.

Докато инициативите по море продължават да дават важни резултати, върху действията по суша беше поставен специален акцент с цел да се подобрят често ужасните **условия, пред които са изправени мигрантите** в Либия, и да се осигурят алтернативи за блокираните мигранти и жертвите на трафик на хора. По линия на приетата през април програма в размер на 90 милиона евро в рамките на Доверителния фонд на ЕС започна осъществяването на специални действия за защита на мигрантите в Либия. Върховният комисар на ООН за бежанците и Международната организация по миграция работят за подобряване на подкрепата за мигрантите в центровете за задържане и по местата за слизване на сушата. На почти 4000 мигранти се предоставя медицинска помощ и основна подкрепа, а в допълнение се подобрява наблюдението във връзка със статута на закрила в центровете за задържане. Върховният комисар на ООН за бежанците и Международната организация по миграция предоставиха също така подкрепа за над 2000 разселени либийски семейства. След сблъсъците между въоръжени групировки в Сабрата на над 14 000 мигранти в центровете за задържане се предоставят медицинска помощ и съдействие. По този начин Доверителният фонд допринася пряко за неотложните нужди на мигрантите.

Планирани са инфраструктурни строителни работи, с което да се помогне за създаването на заетост за либийците и мигрантите, и е осигурена подкрепа за развиване на малък бизнес и за насърчаване на сигурността и стабилността на общностите. Специално внимание се обръща също така на децата, като се работи за възстановяване на училища, неформално образование за либийци и мигранти, обучение на учители и осигуряване на подкрепа за институциите за преходна грижа за непридружени и

³⁰ В края на януари 2017 г. в рамките на операция „София“ стартира втори модул за обучение на сушата, който се провежда в Гърция и Малта и в който бяха обучени още 40 служители.

отделени от семействата си деца. Ще бъдат подпомагани или създавани подходящи за деца пространства, включително в съществуващите структури и обществени центрове. Програмата обхваща и по-широки икономически сектори, като се започне от инфраструктурни дейности с малък мащаб и изграждането на капацитет за местно управление. Трудната обстановка в Либия продължава да е пречка за по-бързото предоставяне на подкрепа от ЕС, но Комисията работи активно със своите партньори на място, за да ограничи забавянията до минимум.

Преди края на ноември *Мисията на ЕС за съдействие в областта на граничния контрол* в Либия ще започне да действа в Триполи с малък състав. Това ще бъде последвано от поетапно увеличаване на персонала до пролетта на 2018 г., което ще позволи по-активна рутинна работа с либийските органи, които отговарят за управлението на границите, правоприлагането и наказателното правосъдие, включително гражданската и бреговата полиция. Мисията участва също така в планирането на ръководена от Италия проучвателна мисия в Южна Либия тази есен, която включва органите на либийската гранична охрана на всички нива и е фокусирана върху управлението на границите и миграционните проблеми.

В ход са нови действия по *южната сухопътна граница*. През ноември ще бъдат подписани договори по приетата през юли програма на стойност 46,3 милиона евро. Дейностите за борба с контрабандата на хора са съпроводжани от осигуряването на икономически алтернативи на контрабандата — това е ключова цел на компонента за стабилизиране на общностите в приетата през април програма на стойност 90 милиона евро³¹.

ЕС продължава да работи активно с Международната организация по миграция чрез съвместната инициатива за закрила и реинтеграция на мигрантите. Тези програми включват подкрепа за *подпомагането на доброволното връщане* и помощта за реинтеграция по маршрута през Централното Средиземноморие. До момента през 2017 г. беше оказана помощ на над 10 000 мигранти, блокирани в Либия, да се завърнат в своята държава на произход, по-специално Нигерия, Сенегал, Гвинея, Мали и Гамбия. Ако се добавят мигрантите, блокирани в Нигер, Мали и Мавритания, общият брой достига над 15 000 души. В допълнение, към момента се работи усилено със съседните държави на Либия за оказване на помощ на повече мигранти да се завърнат в родните си страни от Либия или на бежанци да бъдат презаселени от международната общност със съдействието на Върховния комисар на ООН за бежанците. Благодарение на делегациите на ЕС в съответните държави на произход и транзит бяха осъществени контакти за засилване на консулската подкрепа, като по този начин бяха улеснени повече връщания.

ЕС остава ангажиран с приобщаващ *политически преход* в съответствие със заключенията на Съвета от юли 2017 г.³² като предпоставка за постигането на стабилни и устойчиви резултати по отношение на управлението на миграционните движения във и през Либия. Това ще подкрепи предприетите стъпки за установяването на трайно присъствие на ЕС, за което призова Европейският съвет и което е от съществено значение за даването на ефективен отговор.

³¹ В същото време операциите в рамките на общата политика за сигурност и отбрана продължиха изграждането на капацитет в страните партньори: Мисията на ЕС за съдействие в областта на граничния контрол в Либия подкрепя развитието на нова интегрирана стратегия за управление на границите.

³² Заключение на Съвета относно Либия от 17.7.2017 г. (doc. 11155/17).

Броят на заминаващите мигранти от *Египет* продължава да е много нисък. Наскоро беше подписано споразумение за финансиране на програма на стойност 60 милиона евро за премахване на икономическите причини за незаконната миграция, подобряване на пригодността за заетост и увеличаване на устойчивостта на засегнатите от миграцията общности. Очаква се диалогът в областта на миграцията с Египет да започне през декември.

Разработват се действия в сътрудничество с италианските органи в отговор на нарастващия брой на пристигащите от *Тунис*; целта им е както да се намали броят на пристигащите, така и да се увеличи броят на връщанията. Контактите с *Алжир* продължават, като ЕС предлага засилване на диалога и сътрудничеството както на двустранно, така и на регионално равнище.

Европейският съвет постави особен акцент върху поемането на ангажимент да се гарантира достатъчно и целево финансиране за *компонента за Северна Африка на Доверителния фонд на ЕС за Африка*.

Беше идентифициран неотложен недостиг на средства, възлизащ на 110 милиона евро, по-специално за продължаването на програмата за смесена миграция, която се осъществява понастоящем. В рамките на разширената програма ще се работи заедно с Върховния комисар на ООН за бежанците и Международната организация по миграция за предприемането на ключови действия за подпомагане на доброволното връщане и реинтеграцията, подобряване на условията за мигранти в центровете за задържане, стабилизиране на общностите и оказване на подкрепа на общините в различни области, като например създаването на нови възможности за заетост и подкрепа за основни услуги. Като се има предвид изключителната важност на работата в Северна Африка за цялостната политика на ЕС, в хода на 2018 г. ще е необходимо да последват програми както в Либия, така и в други държави в Северна Африка. Без допълнителни вноски от държавите членки в Доверителния фонд няма как да се отговори на тези нужди. Европейският съвет ще направи оценка на напредъка по този ангажимент през декември 2017 г.

Маршрут през Западното Средиземноморие³³

В резултат от нарасналия брой на пристигащите по този маршрут контактите с Мароко бяха активизирани. На специална среща на министрите на вътрешните работи на Г-6 през октомври³⁴ Комисията изрази своята готовност да предостави допълнително помощ за управлението на миграцията.

Основни бъдещи действия

- Увеличаване на вноските от страна на държавите членки към компонента за Северна Африка на Доверителния фонд в отговор на неотложната нужда от допълнителни средства за Либия в размер на 110 милиона евро. Разработване на допълнителни основни програми за 2018 г.
- Установяване на трайно присъствие на ЕС в Либия възможно най-скоро след като условията на сигурност позволят това;
- По-нататъшна работа с африканските държави на произход и транзит като част от

³³ Понастоящем в рамките на съвместната операция в Западното Средиземноморие са разположени три актива.

³⁴ Севиля (Испания), 16 октомври 2017 г.

рамката за партньорство, включително по южната либийска граница, активизиране на работата със съседните на Либия държави за увеличаване на броя на връщанията и преселванията;

- Наблюдение на миграционните потоци от Тунис и оценка на необходимостта от възможни действия и подкрепа;
- Наблюдение на развитията по маршрута през Западното Средиземноморие и подготовка на евентуална подкрепа.

4. ДЕЙСТВИЯ СРЕЩУ КОНТРАБАНДАТА НА МИГРАНТИ

Положени са значителни усилия за разрушаване на бизнес модела на контрабандистите по всички основни маршрути за миграция към Европа. Подкрепяната от Европол служба за съвместни операции във Виена даде възможност на държавите членки да проведат редица действия в Западните Балкани, което от началото на работата доведе до задържането на 185 души. През октомври Европейският център за борба с контрабандата на мигранти към Европол координира провеждането на ден за съвместни действия с държавите членки и съседните им държави в Западните Балкани. Това доведе до разкриването на над 760 незаконни мигранти и задържането на 24 души, заподозрени в контрабанда.

Борбата с контрабандата е основна част от подхода на рамката за партньорство. Подкрепата на ЕС за силния ангажимент на правителството на Нигер доведе до намаляване на броя на незаконните мигранти, които преминават през Агаде, от средно по 340 души дневно през 2016 г. на 40—50 през 2017 г. В момента се провежда пилотен проект на Доверителния фонд на ЕС за Африка, насочен към укрепване на оперативния капацитет и капацитета за разследване на полицията на Нигер (съвместен екип за разследване). През първата половина на 2017 г. 101 лица бяха задържани и срещу тях започна съдебно производство; 66 превозни средства и 8 мотоциклета бяха иззети и запечатани (други 79 лица бяха задържани за престъпления, свързани с трафика на хора). Моделът ще бъде разширен, за да обхване и други държави, както призова Европейският съвет през октомври 2017 г. Паралелно с това, като алтернативен на контрабандата източник на доходи, ЕС предоставя подпомагане на доходите на местните общности в северен Нигер³⁵.

ЕС ще е домакин на международна конференция на високо равнище в Брюксел относно сигурността и развитията в Сахел. Целта на конференцията е да насочи вниманието към стабилността и стабилизирането на периферните, трансгранични и уязвими зони на Сахел. След оказаната подкрепа от страна на ЕС на обединените сили на Г—5 от Сахел (50 милиона евро по Механизма за подкрепа на мира в Африка)³⁶, ЕС ще помогне за мобилизирането на международна подкрепа за обединените сили в подкрепа на борбата с тероризма, наркотиците, контрабандата на мигранти и трафика на хора. В допълнение, ЕС разширява своите дейности по обучение и консултации за подобряване

³⁵ По сходен начин в Судан е в ход програма за по-добро управление на миграцията за свързване на националните и регионалните политики: това доведе до създаването на прокурорски служби, специализирани в трафика на хора.

³⁶ Обявено от върховния представител/заместник-председателя по време на срещата на министерско равнище между ЕС и Г-5 от Сахел, проведена се в Бамако на 5 юни 2017 г.

на капацитета на местните сили за сигурност³⁷. Гражданската мисия EUCAP Sahel Niger в рамките на общата политика за сигурност и отбрана осъществява все повече посещения на място в различните региони, за да изпълнява проекти, да предоставя обучение, да набелязва допълнителни нужди на правоприлагащите органи и да допринася за картографирането на незаконните миграционни потоци. През септември 2017 г. тя осъществи второ посещение в Мадама, важен център за трафика на хора. Мисията ще бъде допълнително укрепена, като дейността ще се съсредоточи в по-голяма степен върху оказването на подкрепа за борбата с контрабандата на мигранти и трафика на хора, наркотици и оръжия, и подкрепа за силите за сигурност и отбрана на Нигер, както и по-нататъшно развитие на децентрализирани дейности в цялата страна.

Сътрудничеството е от съществено значение за борбата с контрабандата и справянето с трафика на хора. През септември в рамките на Европол беше създадено звено за централизиране на информацията относно контрабанда на мигранти. В него вече участват операция „София“ и пет държави членки (командировани национални експерти от Германия, Гърция, Обединеното кралство, Испания и Италия), като се очаква да получи подкрепа от други страни³⁸. Европейската агенция за гранична и брегова охрана и Интерпол се стремят до края на ноември да установят връзка помежду си чрез служители за връзка. Полагат се специални усилия за съдействие на консулските служители на държавите от ЕС за справяне с контрабандата чрез измами с визи³⁹. В Нигерия и Пакистан започна използването на платформите за сътрудничество на ЕС относно контрабандата на мигранти с цел по-ефективно насочване на интервенциите в места от първостепенна важност⁴⁰. Разширяването на този подход, за да включи и други места, ще бъде обхванато от оперативен план за действие за борба с подпомагането на незаконната имиграция, който до края на ноември предстои да бъде приет от държавите членки в рамките на цикъла на политиката в областта на организираната престъпност.

Основни бъдещи действия

- По-добър обмен на информация в рамките на ЕС между държавите членки, агенциите на ЕС, мисиите и операциите на ОПСО и разширяване на оперативните екипи за съвместно разследване, за да включат ключови партньори от Западна Африка;
- Подпомагане на разполагането на обединените сили на Г-5 на Сахел.

5. ОТСТРАНЯВАНЕ НА ПЪРВОПРИЧИННИТЕ ЗА НЕЗАКОННА МИГРАЦИЯ

³⁷ Мисията участва също така, заедно с европейския служител за връзка по въпросите на миграцията, служителя за връзка от Европейската агенция за гранична и брегова охрана и Европейската организация по миграция, в платформа за обмен на информация относно незаконната миграция.

³⁸ По линия на оперативния план за действие на ЕМРАСТ (Европейска мултидисциплинарна платформа за борба с криминални заплахи) за 2018 г. за борба с подпомагането на незаконната имиграция.

³⁹ Първият работен семинар на консулските служби в ЕС/Шенген за борба с измамите с визи е насрочен за 30 ноември—1 декември в Москва.

⁴⁰ Втората официална среща на платформата за сътрудничество между Пакистан и ЕС относно контрабандата на мигранти е насрочена за 23 ноември в Исламабад.

С трите си компонента за Сахел и езерото Чад, Африканския рог и Северна Африка, **Доверителният фонд за Африка**⁴¹ постави нов акцент върху миграцията. Одобрени са 117 програми на обща стойност от почти 2 милиарда евро, като има подписани договори за близо 1,3 милиарда евро⁴². Макар че Европейският съвет набелязва компонента за Северна Африка като най-неотложен приоритет, напредването на работата по другите компоненти от Доверителния фонд също е от решаващо значение.

Изпълняваните към момента проекти на Доверителния фонд в Африканския рог ще създадат над 44 000 работни места в Етиопия, Кения и Сомалия и ще финансират пряко още 30 000 работни места в Южен Судан. Проектите подкрепят предоставянето на основни социални услуги на над 1,6 милиона бенефициери. Текущата работа в Западна Африка и Сахел има за цел създаването на 114 000 работни места и подпомага почти 10 000 микро-, малки и средни предприятия. Повечето от тези действия включват подпомагане на завръщащите се мигранти, за да им бъдат предоставени възможности за реинтеграция.

По отношение на **Азия** през септември Комисията прие специална мярка на стойност 196 милиона евро за преодоляване на предизвикателствата, породени от продължителното принудително разселване и миграция в Азия и Близкия Изток. Мярката, в чийто обхват попадат Афганистан, Пакистан, Иран, Ирак и Бангладеш,⁴³ ще допълни диалозите на ЕС за миграцията с тези пет целеви страни. Основните цели са укрепване на устойчивостта и самостоятелността, включително за местните и приемните общности, подкрепа за устойчиво препитание, подобряване на защитата на правата на това население и гарантиране на устойчива реинтеграция.

Освен това дългосрочните инвестиционни проекти, които допринасят за отстраняването на първопричините, скоро ще могат да се възползват от **Плана за външни инвестиции**, включително от свързания с него Европейски фонд за устойчиво развитие (ЕФУР), който беше стартиран на 28 септември 2017 г. Целта на Плана е да стимулира иновативни финансови партньорства в Африка и в държавите, обхванати от европейската политика за съседство, за да се насърчават постигането на приобщаващ растеж, създаването на работни места и устойчивото развитие. Работата по бързото привеждане в действие на фонда продължава, като предстои Комисията да вземе решение за определяне на пет специални инвестиционни прозореца⁴⁴ преди срещите на

⁴¹ Решение С(2015) 7293 final на Комисията; Извънреден Доверителен фонд на ЕС за стабилност и преодоляване на първопричините за незаконната миграция и разселването на хора в Африка (Доверителен фонд на ЕС за Африка).

⁴² Неотдавнашни примери за вноски от страна на държавите членки: Естония, Австрия, Чешката република и Италия са изплатили допълнителни вноски; Хърватия, Латвия и Италия са изпратили сертификати за вноски, а България и други донори работят по официалното оформяне на ангажиментите си.

⁴³ Паралелно с това ЕС участва активно в посрещането на хуманитарните нужди на общността рохингия и нейните приемни общности както в Бангладеш, така и в Мианмар. По време на международната конференция за поемане на ангажименти в Женева на 23 октомври 2017 г. ЕС се ангажира да предостави допълнително 30 милиона евро, като така общата му подкрепа за тази криза достигна 51 милиона евро за 2017 г. Хуманитарната подкрепа е фокусирана върху осигуряване на храна, борба с възникването на епидемии и сексуално и основано на пола насилие, както и образование в извънредни условия.

⁴⁴ Устойчива енергия и устойчива свързаност; финансиране на микро-, малки и средни предприятия; устойчиво земеделие, предприемачи от селските райони и аграрна промишленост; устойчиви градове; цифровизация за устойчиво развитие.

високо равнище за Източното партньорство и между Африканския съюз и ЕС, проправяйки пътя за първата покана за изразяване на интерес преди края на годината⁴⁵.

За преодоляването на дългосрочното предизвикателство на миграцията е необходим един наистина глобален подход. Понастоящем *Глобалният пакт за миграцията* е по средата на двегодишния процес. Консултативният етап, който приключва през декември 2017 г., ще бъде първата стъпка към приемането на Пакта на междуправителствена конференция през 2018 г. Етапът на неформално тематично обсъждане на *Глобалния пакт за бежанците* предстои да приключи през ноември 2017 г. Диалогът на Върховният комисар за бежанците на ООН относно предизвикателствата пред закрилата, който ще се състои на 12 декември в Женева, ще бъде посветен на оценка на напредъка и набелязване на поуки от подготвителната работа, както и на полагането на основите за Глобалния пакт за бежанците.

Тази работа ще потвърди важността на миграцията в контекста на *срещата на високо равнище между ЕС и Африканския съюз* в края на ноември. Тази среща на високо равнище ще надгради действията след срещата на върха във Валета, като наличието на балансирана връзка е от съществено значение за отстраняване на първопричините, предоставяне на помощ за развитие, борба с контрабандата и трафика и насърчаване на действителното обратно приемане и реинтеграцията.

Основни бъдещи действия

- Споразумение през декември относно нов кръг от проекти по компонентите за Сахел и езерото Чад и Африканския рог на Доверителния фонд на ЕС за Африка;
- Среща на високо равнище между ЕС и Африканския съюз за насърчаване на партньорския подход към съвместно управление на миграцията с африканските държави;
- Първа покана за представяне на предложения в рамките на Плана за външни инвестиции до края на 2017 г.

6. ВРЪЩАНЕ И ОБРАТНО ПРИЕМАНЕ

Както бе отразено в заключенията на Европейския съвет от миналия месец, подобряването на процента на връщания на лица, които нямат право да останат, е част от европейската програма за миграцията. Това предизвикателство изисква ангажираността на всички страни: *държавите членки*, които отговарят за вземане на индивидуалните решения за връщане и чиято работа по прилагането на препоръката и обновения план за действие⁴⁶ в областта на връщането е от съществено значение, за да се гарантира, че лицата, за които е издадено решение за връщане, са върнати на практика; Европейската агенция за гранична и брегова охрана, на която вече е

⁴⁵ Първото заседание на стратегическия съвет на ЕФУР също се състоя на 28 септември. Съвместното заседание на оперативните съвети за двете географски платформи — за държавите, обхванати от европейската политика за съседство, и за Африка — се проведе на 7 ноември, като на него бяха подробно обсъдени петте секторни прозореца на намеса.

⁴⁶ Съобщение на Комисията относно по-ефективна политика на Европейския съюз в областта на връщането — обновен план за действие (COM(2017) 200 final от 2.3.2017 г.).

възложен специален мандат за подпомагане на тази работа; и третите държави, които трябва да изпълнят своите задължения относно обратното приемане.

Както бе обявено през септември в междинния преглед на изпълнението на европейската програма за миграцията, Комисията ще докладва редовно за постигнатия напредък. Настоящият доклад представлява първата възможност за това и Комисията възнамерява да задълбочи наблюдението и обратната връзка в тази област.

Важен аспект в това отношение е необходимостта от навременни и качествени данни. За тази цел е от съществено значение държавите членки изцяло да съдействат за използването на приложението за управление на незаконната миграция (IRMA), за да може то да разгърне пълния си потенциал за осигуряване на надежден и редовен преглед на актуалното състояние по отношение на връщанията. Освен това, за да позволи своевременно наблюдение, Евростат ще започне да събира данни за връщанията веднъж на тримесечие вместо веднъж годишно.

В заключенията си от октомври 2017 г. Европейският съвет постави особен акцент върху работата на *Европейската агенция за гранична и брегова охрана*. В края на ноември Агенцията ще вземе решение относно следващите оперативни стъпки за засилване на оказваната от нея подкрепа на държавите членки в областта на връщанията. Освен че предоставя обучение и разпространява добри практики,⁴⁷ Агенцията ще работи проактивно по отношение на връщанията от държавите членки, за да може да служи като координационен център за оперативните усилия по отношение на връщането. За успеха на рамката за изпълнение на Агенцията в областта на връщанията е необходима пълната подкрепа и ангажимент на държавите членки. Въз основа на това, до края на първото тримесечие на 2018 г. следва да се разработят оперативни планове.

Подкрепа от Агенцията за операциите по връщане⁴⁸

Общ брой на координирани операции по връщане	279 ⁴⁹ : 54 % от тях са наблюдавани от физически присъстващи наблюдатели (в сравнение с 41 % за същия период през 2016 г.) В рамките на отчетния период Агенцията разположи 70 наблюдатели от резерва от наблюдаващи лица при принудително връщане за 70 операции.
Общ брой на върнатите лица с подкрепата на Агенцията	11 698
Петте трети държави с най-голям дял връщания	1. Албания: 87 операции, 3416 върнати лица 2. Тунис: 47 операции, 1187 върнати лица 3. Косово ⁵⁰ : 46 операции, 1597 върнати лица 4. Сърбия: 36 операции, 1508 върнати лица 5. бившата югославска република Македония: 26 операции, 962 върнати лица
Петте дестинации с най-голям дял при операциите за връщане, с изключение на държавите от Западните Балкани	1. Тунис: 47 операции, 1187 върнати лица 2. Грузия: 16 операции, 502 върнати лица 3. Афганистан: 16 операции, 237 върнати лица 4. Нигерия: 14 операции, 522 върнати лица

⁴⁷ За последен път чрез подкрепа за организиран в Италия работен семинар относно повишаването на ефективността на политиката в областта на връщането (6 ноември).

⁴⁸ Отчетен период 1.1.2017 г.—15.10.2017 г.

⁴⁹ От които 153 в държави извън Западните Балкани.

⁵⁰ Това название не засяга позициите по отношение на статута и е съобразено с Резолюция 1244/1999 на Съвета за сигурност на ООН и становището на Международния съд относно обявяването на независимост от страна на Косово.

	5. Армения: 9 операции, 168 върнати лица
Десетте държави членки с най-голямо участие в операции по връщане (независимо от броя на върнатите лица) ⁵¹	1. Германия: 103 операции 2. Италия: 51 операции 3. Франция: 39 операции 4. Австрия: 29 операции 5. Швеция: 10 операции 6. Испания: 8 операции 7. Белгия: 8 операции 8. Гърция: 7 операции 9. Исландия: 6 операции 10. Финландия: 6 операции

От лятото беше постигнат допълнителен напредък по установяването на по-структурирано практическо сътрудничество в областта на връщането с редица **трети държави**. На 25 септември 2017 г. Съветът одобри стандартните оперативни процедури, договорени с Бангладеш през септември, и сега държавите членки разполагат с ясна рамка за последователна работа с тази държава, която е петият най-голям източник на мигранти до момента за тази година. Комисията работи по сходни договорености с редица ключови африкански партньори. За да имат тези договорености практически ефект, е необходимо държавите членки да прилагат пълноценно договорените добри практики и оперативни споразумения. На 28 ноември ще се проведе нов кръг от преговори по споразумението за обратно приемане с Тунис, паралелно с преговорите по споразумението за визови облекчения.

Докато с някои ключови държави беше постигнат напредък, с други продължават да възникват трудности. Ще продължи работата за постигането на по-голяма ангажираност с Нигерия, Кот д'Ивоар, Сенегал и Мали, където няма реализиран напредък в областта на управлението на миграцията и обратното приемане. Във всички случаи ще продължат активно да се разглеждат и използват по целесъобразност възможностите за мобилизиране на стимули и механизми за въздействие на равнище ЕС и на национално равнище.

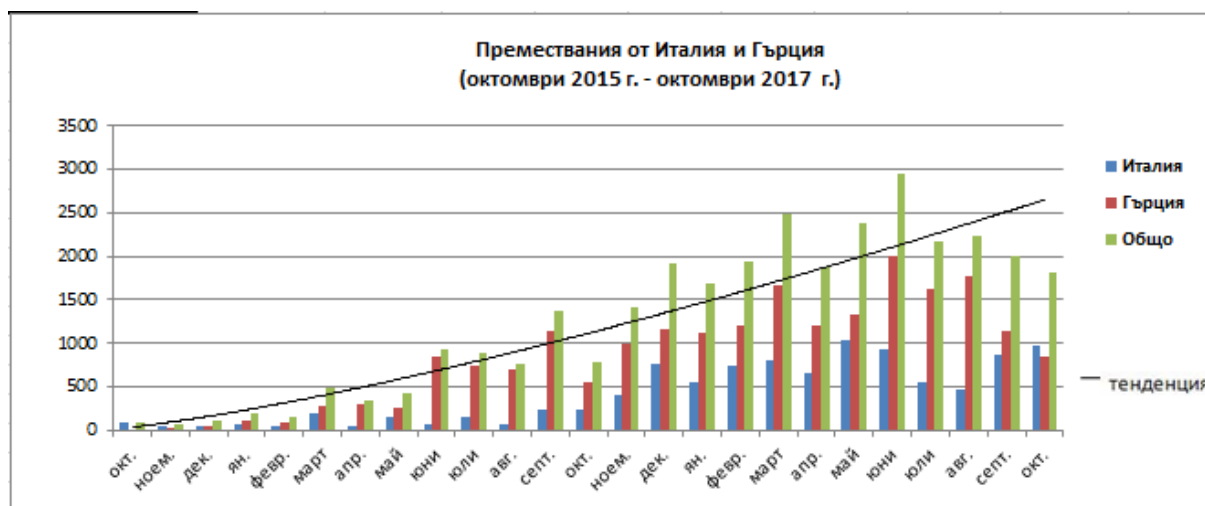
Основни бъдещи действия

- На следващото заседание на управителния съвет Европейската агенция за гранична и брегова охрана ще представи следващите стъпки към интегрирана система за управление на връщането;
- Държавите членки ще съберат и представят данни относно връщанията, за да се позволи по-добра оценка на ефективността на връщанията на равнище ЕС;
- Евростат ще представя данни относно връщанията веднъж на тримесечие вместо веднъж годишно;
- Държавите членки ще прилагат на практика установените с трети държави договорености за улесняване на връщанията. Комисията ще наблюдава прилагането на тези договорености;
- Следва възможно най-скоро да се финализират оперативни споразумения с ключови държави на произход, включително преговорите по споразумение за обратно приемане с Нигерия и Тунис.

⁵¹ Данните включват съвместни операции по връщане, национални операции по връщане и операции по връщане, осъществявани от държавата на произход.

7. ПРЕМЕСТВАНЕ, ПРЕЗАСЕЛВАНЕ И ДРУГИ ЗАКОННИ ПЪТИЩА ЗА МИГРАЦИЯ

Преместването на отговарящи на изискванията кандидати от държавите членки продължава да е ценен начин за оказване на помощ на хората, които явно се нуждаят от международна закрила, и за облекчаване на натиска върху системите за убежище на Италия и Гърция. Към 9 ноември броят на преместените хора възлиза на 31 503 (10 265 от Италия и 21 238 от Гърция), от които 3807 след последния доклад относно преместването и презаселването⁵². Кипър, Естония, Хърватия и Литва продължават подкрепата си за преместването, като са поели ангажименти след 26 септември. Държавите членки следва спешно да финализират преместването на оставащите отговарящи на изискванията кандидати.

Все още предстои преместването на общо 758 души от Гърция (369 от тях в Ирландия). Въпреки че настоящите ангажименти за преместване от Гърция са достатъчни, държавите членки следва спешно да осъществят преместването на оставащите кандидати, които отговарят на изискванията. По-специално, Ирландия следва да осигури настаняване и да прехвърли вече нотифицираните случаи от Гърция, докато Германия и Швейцария следва да отговорят на исканията за преместване, изпратени от Гърция. Всички останали държави членки със случаи, за които вече е открито съответствие и са нотифицирани, следва да ускорят прехвърлянията от Гърция.

Все още предстои преместването на 3110 мигранти от Италия. Въпреки това Италия продължава да регистрира отговарящи на изискванията кандидати и следва да приключи тази практика възможно най-скоро, за да се стабилизира броят им. Германия, Швейцария и Австрия следва да ускорят даването на отговор на искания за преместване от Италия, а всички държави членки следва да ускорят прехвърлянията от Италия на случаи, за които вече е открито съответствие и са нотифицирани. Държавите членки следва също така спешно да отговорят на подадените от Италия 190 неизпълнени искания за непридружени ненавършили пълнолетие лица и да осигурят поне 200 допълнителни места за преместването на отговарящите на изискванията

⁵² COM(2017) 465 final, 6.9.2017 г.

ненавършили пълнолетие лица, за които все още не може да бъде определена държава членка поради недостатъчно поети ангажименти.

В своите редовни доклади относно преместването и презаселването Комисията многократно припомни на всички държави членки за техните **правни задължения** съгласно решенията на Съвета и призова онези от тях, които все още не са поели ангажименти и не са извършвали премествания от Гърция и Италия, да го направят незабавно. За съжаление, въпреки многократните призови, Унгария и Полша не са извършили премествания досега, а Чешката република е преместила само няколко лица и вече над година не е поемала ангажименти. Ето защо на 14 юни 2017 г. Комисията реши да започне производства за установяване на нарушения срещу тези три държави членки. След техните отговори на писмата с официално уведомление, на 26 юли 2017 г. Комисията реши като следваща стъпка да приеме мотивирани становища. Решението на Съда на ЕС от 6 септември 2017 г. потвърди валидността на второто решение на Съвета относно преместването и Комисията очакваше трите държави членки да предприемат действия. За съжаление Чешката република, Унгария и Полша до момента не са предприели никакви мерки в отговор на оплакванията, включени в мотивираното становище; поради това тези процедури за нарушение остават текущи.

Макар че настоящите схеми са на път да приключат, ЕС следва да продължи да показва солидарност с Италия и Гърция. Поради това държавите членки се насърчават да продължат да извършват премествания от Италия и Гърция и след приключването на действащите схеми. Комисията е готова да предостави финансова подкрепа за тези държави членки, които продължават усилията за преместване. Предоставяната от агенции на ЕС помощ на Италия и Гърция също ще продължи и при необходимост ще бъде разширена.

Европейската служба за подкрепа в областта на убежището изигра решаваща роля за прилагането на схемата за преместване от началото ѝ през септември 2015 г., включително чрез разполагането на експерти на държавите членки, разработването на инструменти в подкрепа на конкретни стъпки от процедурата по преместване, както и чрез изработването на информационния пакет относно преместването, като трайната подкрепа на държавите членки за Европейската служба за подкрепа в областта на убежището е от основно значение.

Презаселването позволява на ЕС и неговите държави членки едновременно да изпълнят изискването за оказване на помощ на хората, нуждаещи се от международна закрила, и да ограничат стимулите за незаконна миграция. Над 81 % от договорените през 2015 г.⁵³ 22 504 презаселвания вече са осъществени. Към 10 ноември 2017 г. 18 366 души са били презаселени в 20 държави членки и четири асоциирани държави,⁵⁴ най-вече от Турция, Йордания и Ливан. Тъй като редица държави с голяма квота вече изпълниха или са близо до изпълнението на поетите от тях ангажименти по презаселване, усилията продължават да са насочени основно към презаселвания съгласно Изявлението на ЕС и Турция. Общият брой на презаселените лица по двете схеми на ЕС за презаселване от тяхното стартиране възлиза на 25 739 души.

⁵³ Заключение на Съвета („относно презаселването посредством многостранни и национални схеми на 20 000 лица, очевидно нуждаещи се от международна закрила“), 20.7.2015 г., документ 11130/15.

⁵⁴ Белгия, Чешката република, Дания, Германия, Естония, Франция, Исландия, Ирландия, Италия, Латвия, Лихтенщайн, Литва, Люксембург, Малта, Нидерландия, Норвегия, Австрия, Португалия, Румъния, Испания, Финландия, Швеция, Швейцария и Обединеното кралство.

След препоръката на Комисията, в която държавите членки се призовават да предложат поне 50 000 места за презаселване⁵⁵, до 31 октомври 2017 г. 16 държави членки са поели ангажимент за общо над 34 400 места за презаселване. Комисията приветства поемането на ангажименти от Белгия, България, Ирландия, Испания, Италия, Кипър, Литва, Люксембург, Обединеното кралство, Португалия, Румъния, Словения, Финландия, Франция, Хърватия и Швеция. Редица други държави членки обявиха, че предстои да обявят ангажиментите си в кратък срок, а някои от останалите държави, които вече са поели ангажимент, може да го разширят. Комисията насърчава държавите членки да поемат допълнителни ангажименти възможно най-скоро, особени тези държави, които до момента не са поемали ангажимент, с цел да се постигне поне набелязаната цел от 50 000 места и да се даде възможност на ЕС да започне планирането на конкретните процедури по презаселване, включително евакуацията от Либия в сътрудничество с Върховния комисар за бежанците на ООН.

Вече има постигнат напредък по обявените в междинния преглед от септември пилотни проекти за **законна миграция** с трети страни. Повечето държави членки приветстваха концепцията, а редица са готови да пристъпят към изпълнението ѝ⁵⁶.

Основни бъдещи действия

- Приключване на регистрацията на отговарящи на изискванията кандидати за преместване от Италия;
- Спешно преместване от държавите членки на оставащите отговарящи на изискванията кандидати от Италия и Гърция; специален акцент върху откриването на допълнителни места за преместване на непридружени ненавършили пълнолетие лица, които отговарят на изискванията; Комисията изразява готовност да продължи подкрепата си за държавите членки, които продължават преместването от Италия и Гърция извън настоящите схеми;
- Поемане от държавите членки на ангажименти за достигане на целевия брой от 50 000 места за преместване;
- Финализиране от Комисията и Върховния комисар за бежанците на проект за евакуация на бежанците от Либия с цел презаселване;
- Определяне заедно със заинтересованите държави членки на обхвата на пилотните проекти относно законната миграция и идентифициране на трети държави, които биха могли да участват.

8. НЕПРЕКЪСНАТО УКРЕПВАНЕ НА УПРАВЛЕНИЕТО НА ВЪНШНИТЕ ГРАНИЦИ

Една година след създаването си, понастоящем **Европейската агенция за гранична и брегова охрана** оказва подкрепа на държавите членки чрез съвместни операции по главните маршрути на миграция през Източното, Централното и Западното Средиземноморие и Западните Балкани и е разположила над 1500 гранични и други служители. Поради нарастването на броя на пристиганията в Испания, операция „Indalo“, която обичайно се провежда само по време на летните пикове, бе удължена до

⁵⁵ Препоръка на Комисията от 27.9.2017 г. относно увеличаването на законните пътища за лицата, нуждаещи се от международна закрила; C(2017) 6504.

⁵⁶ На 29 ноември 2017 г. е насрочена да се проведе среща между заинтересованите държави членки и Комисията.

края на 2017 г. Друга област от подкрепата е изготвянето на оценки на уязвимостта и свързани с това препоръки за държавите членки.

Въпреки това все още има недостиг по отношение на текущите съвместни операции в подкрепа на държавите членки под натиск. Ангажиментите все още са твърде къси във времето и не съответстват в достатъчна степен на спецификациите, а освен това са и в недостатъчен мащаб. Единствената област, в която не се очаква недостиг до средата на ноември, е съвместната операция „Посейдон“.

Макар да е постигнат допълнителен напредък по създаването на постоянен капацитет за бърза реакция, до 9 ноември 2017 г. 26 държави членки са номинирали свои гранични служители, с което са запълнени 74 % от изисквания състав на резерва (1110 от 1500 служители). От септември няма допълнителен напредък относно фонда от оборудване за бързо реагиране⁵⁷, като за повечето видове оборудване е налице значителен недостиг — само 14 държави членки са дали своя принос, а след април не са получавани нови заявки за ангажименти. За оказване на съдействие по отношение на оборудването, предоставено на Агенцията, през август 2017 г. Комисията отпусна допълнителни 76 милиона евро в рамките на специфичните действия⁵⁸ по фонд „Вътрешна сигурност“, предназначени за закупуването на морски активи от държавите членки. Това допълва отпуснатите през 2015 г. за тази цел 132 милиона евро. Държавите членки следва сега да увеличат усилията си за изпълнение на тези проекти, за да може тези активи да бъдат достъпни за Агенцията. В допълнение, Агенцията прие стратегия за придобиване на собствени активи в периода 2017—2020 г. и към момента разработва дългосрочна стратегия за периода до 2027 г.

Основна област от работата на Агенцията е разработването на оценки на уязвимостта за идентифициране на възможни слабости в граничния контрол на държавите членки. Като следваща стъпка държавите членки трябва да изпълнят препоръките от юли 2017 г., а Агенцията да въведе ефективен механизъм за наблюдение, за да се гарантира изпълнението на планове за действие, представени от държавите членки през септември 2017 г. След провеждане на симулационни учения предстои Агенцията да завърши оценките⁵⁹. Този процес може също така да доведе до допълнителни препоръки. Общата методология за оценките на уязвимостта се очаква да бъде преразгледана на следващата среща на управителния съвет, която ще се проведе на 22 и 23 ноември 2017 г. Освен това се работи по стартиране на процеса за разполагане на служители за връзка⁶⁰ в държавите членки, като той следва да бъде приключен от Агенцията до февруари 2018 г.

Сътрудничеството с трети държави е съществено за работата на Агенцията. В момента текат преговори със Сърбия и бившата югославска република Македония за завършване на споразуменията за статут. На 16 октомври 2017 г. Съветът даде зелена

⁵⁷ COM(2017) 467 final, 6.9.2017 г.

⁵⁸ Специфичните действия са специална схема за допълващо финансиране по фонд „Вътрешна сигурност“ за съфинансирането на оборудване на държавите членки, което, след закупуване, трябва да бъде регистрирано във фонда от техническо оборудване на Агенцията и при поискване да се предоставя на Агенцията за разполагане в която и да е част от външните граници, особено в случай на бърза гранична намеса.

⁵⁹ За България, Гърция, Италия и Хърватия този процес ще бъде приключен до края на ноември, за Франция и Испания — през декември.

⁶⁰ Член 12 на Регламента за европейската гранична и брегова охрана (Регламент (ЕС) 2016/1624 от 14 септември 2016 г. (ОВ L 251/1 от 16.9.2016 г.)). Служителите за връзка ще бъдат разположени основно в клъстери от държави членки.

светлина на преговорите за сходни споразумения с Албания, Черна гора и Босна и Херцеговина.

Разработването на *Европейската стратегия за интегрирано управление на границите* за обединяване на работата на национално равнище и равнище ЕС беше тема на специална среща с Европейския парламент и държавите членки на 17 октомври 2017 г. Това ще подпомогне последващата работа по определянето на основните елементи на общата стратегия за интегрирано управление на границите на ЕС като цяло⁶¹.

Основни бъдещи действия

- Изпълнения от страна на държавите членки на задълженията за принос към резервите за бързо реагиране, създадени от Европейската агенция за гранична и брегова охрана;
- Навременно изпълнение от страна на държавите членки на препоръките, отправени въз основа на оценката на уязвимостта, и ефективното им наблюдение от Европейската агенция за гранична и брегова охрана;
- Пълноценно използване от държавите членки на цялата възможна подкрепа, предоставена от Агенцията.

9. ЗАКЛЮЧЕНИЕ И СЛЕДВАЩИ СТЪПКИ

В настоящия доклад са обединени различните направления, по които се работи в рамките на европейската програма за миграцията. Той илюстрира всеобхватния характер на предприетата работа и абсолютната необходимост да се запази интензивността на усилията на ЕС във всички области. Занапред Комисията ще продължи да следва подхода за представяне на единен широкообхватен доклад, като подчертава въпросите, които се нуждаят от специално внимание.

В настоящия доклад са набелязани основните оперативни дейности, необходими да се гарантира ефективността на отговора на ЕС на настоящото миграционно предизвикателство. Те изискват неотложно внимание и устойчив ангажимент от страна на държавите членки и институциите и агенциите на ЕС. Те също така допринасят за подготовка на почвата за постигането на споразумение относно реформата на общата европейска система за убежище. В това отношение Европейският съвет от декември ще бъде възможност да се обобщи постигнатият напредък и да се набележи пътят напред в съответствие с програмата на лидерите, приета на заседанието на Европейския съвет през октомври.

⁶¹ Член 4 на Регламента за европейската гранична и брегова охрана.